

"Μόνο για σένα": Όταν άλλοι (ανα)καλύπτουν τις ανάγκες σου (Καραποστόλης Βασίλης, καθηγητής Πολιτισμού και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Categories : [ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ](#)

Date : 10 Σεπτεμβρίου, 2019

Ανοίγετε ένα διαφημιστικό φυλλάδιο ή βλέπετε στην τηλεόραση ένα ανάλογο σποτ. Μέσα από το κείμενο ή την εικόνα κάποιος σας προτρέπει να κάνετε κάτι και πριν το κάνετε βεβαίως να το σκεφθείτε. Όμως δεν σας λένε «σκεφθείτε το», σας λένε «σκέψου το». Χωρίς τον ενικό δεν προωθείται πλέον τίποτα. Άμεσα, αιφνιδιαστικά μερικές φορές ο πωλητής απευθύνεται στον υποψήφιο πελάτη μ' έναν τρόπο που θέλει να είναι κολακευτικός και ταυτόχρονα αποκλειστικός.

"Εσύ" είσαι το κέντρο του ενδιαφέροντος κι εσένα έχουν υπόψη τους όσοι θορυβούν για τα προϊόντα τους. Ακόμη κι εκείνοι που αναλαμβάνουν να διασκεδάσουν τα πλήθη, φροντίζουν να πάρουν το ύψος και την πόζα του προσωπικού ψυχαγωγού. Όρθιος ο τραγουδιστής πάνω στην πίστα τεντώνει το χέρι με τον δείκτη του να σημαδεύει το κοινό του, σ' εκείνη τη χαρακτηριστική πια χειρονομία που είναι σαν να λέει πως για σένα μόνο ξελαρυγγιάζομαι.

Από παντού έρχονται πλέον οι προτάσεις με τις οποίες ο ένας, ο ανεπανάληπτος, θα ξαναβρεί επιτέλους τα προνόμιά του. Τέλος λοιπόν η μαζική αγορά. Το αναγγέλλουν οι άνθρωποι του μάρκετινγκ, οι ψυχοπαθολόγοι της κάθε ιδιοτροπίας, οι σχεδιαστές της εξατομικευμένης μόδας. Προτείνονται ειδικές υπηρεσίες ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες μας, που ασφαλώς δεν μπορούν να μοιάζουν με κανενός άλλου.

Αν έμοιαζαν, θα επιστρέφαμε στην εποχή τής μαζικής κατανάλωσης, της τυποποίησης κι αυτή, ευτυχώς, πέρασε. Έτσι λένε οι πωλητές και ζητούν να πιστέψουμε όσα υπόσχονται. Ότι θα μας ορίσουν ειδική δίαιτα, γυμναστική, κάθε λογής βοηθήματα για να διατηρείται η φόρμα μας. Και είναι ακόμη το ντύσιμο, τα φάρμακα και πάνω απ' όλα η διείσδυση στον πυρήνα, στο τι θέλει κανείς και ποιος είναι κατά βάθος.

Πρέπει να ξέρω ποιος είμαι

Για να αγοράσω τα προϊόντα που προορίζονται ειδικά για μένα, πρέπει να ξέρω

ποιος είμαι. Δύσκολο έργο να το βρω κι εξάλλου απαιτεί χρόνο που δεν περισσεύει. Ακριβώς όμως για να ξεπεραστεί η δυσκολία, υπάρχουν οι σύμβουλοι. Είναι τόσο πολλοί και οι προσφορές τους συνεχώς εκλεπτύνονται. Διατίθενται εμπειρογνώμονες για την επίλυση συζυγικών κρίσεων, για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των εφήβων, για τον μετριασμό της κατάθλιψης, τον κατευνασμό της πεθεράς, την ορθή επιλογή μιας ερωμένης ή ενός φίλου.

Σε μερικά αμερικανικά Πανεπιστήμια προσφέρονται προαιρετικά μαθήματα του τύπου: "Πώς να διαλέξετε σωστά τον οδοντίατρο σας". Επιλογές, αποφάσεις, κριτήρια, όλα για χάρη της αυτογνωσίας, για να αποκαλυφθεί, υποτίθεται, η καταχωνιασμένη αυθεντικότητά μας. Αλλά πώς θα ανακαλύψει κανείς τον εαυτό του όταν τον παραδίδει σαν "πρόβλημα" σ' έναν άλλο εαυτό;

Μητέρες που δεν τους λείπει η εκπαίδευση παίρνουν από το χέρι την κόρη ή τον γιο (αν καταφέρουν και τους πείσουν) και επισκέπτονται τον ειδικό για τις σπουδές των παιδιών. Τον ρωτούν τι δρόμο να πάρει το παιδί, λες και αυτό γεννήθηκε μόλις χθες και δεν έχουν προλάβει να ανταλλάξουν δυο λόγια μαζί του. Φυσικά, ο σύμβουλος θα κάνει τη δουλειά του, άλλος καλά, άλλος όχι. **Το ερώτημα ωστόσο είναι αν η οικογένεια έχει ήδη προσπαθήσει να καταλάβει τις προτιμήσεις και τις ανησυχίες του παιδιού, ή έχει προεξοφλήσει πως για μια τέτοια βυθοσκόπηση είναι ανίκανη ή και ακατάλληλη.**

Κατάχρηση εξουσίας

Πράγματι, πληθαίνουν οι γονείς που, αντί να σηκώνουν το βάρος της συζήτησης με τα παιδιά τους, σηκώνουν τους ώμους τους. Είναι τόσο περίπλοκο, λένε, να καταλάβουν τους σύγχρονους νέους. Αλλά ακόμη κι αν τους καταλάβαιναν, πώς θα τους καθοδηγούσαν; Όπως και πολλές άλλες, έτσι κι αυτή η κατάχρηση εξουσίας θεωρείται απαράδεκτη σε μια κοινωνία που έχει για στέμμα της τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δεν επιτρέπεται σε κανέναν να νουθετεί κανέναν, να του υποδεικνύει τι θα πράξει. Οι πρόσωπο-με-πρόσωπο σχέσεις είναι εύφλεκτες, ηλεκτρισμένες, γιατί τα πρόσωπα παράγιναν εύθικτα. Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να μου πει τι θα κάνω. Το γιατί υποφέρω, το γιατί πνίγομαι μερικές μέρες είναι το "προσωπικό δεδομένο" μου, πολύ λεπτό και τρωτό για να το βγάλω στη φόρα.

Ο καθένας έχει ένα παρόμοιο μυστικό. Το κρατάει μέσα του, ερεθίζεται μ' αυτό, τρίβεται πάνω του και το ποτίζει κάθε μέρα για να το συντηρεί, όπως ποτίζει τις γλάστρες του. **Όταν μεγαλώσει αρκετά το φυτό και βγουν τα πρώτα άνθη του κακού, τότε ο κάτοχος θα το πάει και θα το παρουσιάζει στον ειδικό. Εκείνος θα βάλει τα γυαλιά του και θα του γράψει μια συνταγή.**

Ο πελάτης θα την πάρει επιδεικνύοντας αξιοσημείωτη υπακοή. Αυτός ο κατά τα άλλα υπερέυθικτος και ανεξάρτητος, θα λάβει τις οδηγίες, θα πληρώσει και θα πει κι ευχαριστώ, επειδή του έμαθαν αυτό που ήδη γνώριζε. Αύριο, του λέει ο σύμβουλος, θα φερθείς έτσι στη γυναίκα σου, έτσι στα παιδιά σου. Ο σύζυγος ξαναβαφτίζεται σύζυγος, ο πατέρας παίρνει εντολή να ξαναγίνει πατέρας. Μπορούμε να είμαστε ήσυχoi λοιπόν. Κάθε τόσο, κάποιοι θα μας υπενθυμίζουν, με το αζημίωτο, αυτό που διαλέξαμε να είμαστε.

(Πηγή: slpress.gr)